

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ГЛУХІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА»

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
Відокремленого структурного
підрозділу «Професійно-
педагогічний фаховий коледж
Глухівського національного
педагогічного університету
імені Олександра Довженка»
25.10.2022 р. протокол № 2

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказом директора
Відокремленого структурного
підрозділу «Професійно-
педагогічний фаховий коледж
Глухівського національного
педагогічного університету
імені Олександра Довженка»
№ 114 від 02.11.2022
Олександр РЕБЧЕНКО

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок та умови здійснення вибору освітніх компонентів
освітньо-професійної програми здобувачами освіти
у Відокремленому структурному підрозділі
«Професійно-педагогічний фаховий коледж
Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка»

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок та умови здійснення вибору освітніх компонентів здобувачами освіти (далі – Положення) у Відокремленому структурному підрозділі «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка» (далі – Коледж) розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту» (ст.54, п.17), Положення про організацію освітнього процесу, Методичних рекомендацій розроблення освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, інших нормативно-правових документів та визначає процедуру формування переліку вибіркових освітніх компонентів та доведення їх до здобувачів фахової передвищої освіти, здійснення вибору здобувачами освітніх компонентів з каталогу); організації вивчення здобувачами освіти обраних освітніх компонентів підготовки фахових молодших бакалаврів за варіативною частиною в обсязі, що становить не менш 10% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для відповідного рівня освіти (180 кредитів ЄКТС – 6 дисциплін, 120 кредитів ЄКТС – 4 дисципліни).

1.2. На виконання вимог Закону України «Про фахову передвищу вищу освіту» щодо вибору освітніх компонентів здобувачами освіти, організація освітнього процесу у Коледжі ґрунтується на засадах студентоцентрованого підходу і вільного творчого навчання, що гарантує студентам побудову індивідуальної освітньої траєкторії навчання з урахуванням власного потенціалу, особистісного росту та своїх професійних інтересів.

1.3. Індивідуальна освітня траєкторія - це персональний шлях реалізації особистісного потенціалу кожного студента Коледжу в освіті. Під особистісним потенціалом студента розуміється сукупність його здібностей: пізнавальних, творчих, комунікативних, дослідницьких. Процес виявлення, реалізації і розвитку цих здібностей студентів відбувається в ході освітнього руху студентів по індивідуальних траєкторіях навчання. Будь-який студент Коледжу може знайти, створити або запропонувати свій варіант власного навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти реалізовується через індивідуальний навчальний план.

1.4. Положення розроблено з метою конкретизації процедури формування каталогу та умов здійснення вибору та подальшого вивчення освітніх компонентів для освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр».

1.5. У Коледжі навчання студентів здійснюється на основі формування вільної освітньої траєкторії навчання. На підставі навчального плану відповідної спеціальності, робочого навчального плану та затвердженого наказом директора фахового коледжу Каталогу вибіркових освітніх компонентів, навчальна частина (методист) формує індивідуальний навчальний план здобувача освіти на наступний навчальний рік.

1.6. Індивідуальний навчальний план студента у Коледжі заснований на студентоцентрованому підході, що розглядає здобувача фахової передвищої освіти як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу. Даний підхід передбачає взаємоповагу між студентом і викладачем, реальну вибірковість дисциплін, участь студентів у системі внутрішнього забезпечення якості освіти та процесах акредитації освітньо-професійних програм, наявність процедур реагування на студентські скарги та ін.

1.7. До робочого навчального плану включаються освітні компоненти, що є обов'язковими для вивчення здобувачами освіти відповідної спеціальності, та дисципліни (освітні компоненти) вільного вибору, які здобувачі освіти обирають самостійно.

1.8. Освітні компоненти за вибором здобувача фахової передвищої освіти – це компоненти, які вводяться закладом освіти з метою задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб студентів, посилення їх конкурентноспроможності та затребуваності на ринку праці та

ефективного використання можливостей фахового коледжу, врахування регіональних особливостей тощо.

1.9. Механізм функціонування індивідуальних освітніх траєкторій забезпечується на основі дотримання принципів поваги до права студентів вибору освітніх компонентів, яка не передбачає, що:

- здобувачі фахової передвищої освіти формально та/або фактично позбавлені можливості обирати дисципліни для включення до свого індивідуального навчального;
- процедура вибору дисциплін є удаваною або занадто ускладненою та/або негнучкою;
- здобувачі фахової передвищої освіти суттєво обмежені у виборі навчальних дисциплін: обсяг вибіркових складових індивідуального навчального плану є меншим за передбачений законом;
- здобувачі не мають можливості обирати дисципліни з інших освітньо-професійних програм;
- дисципліни, що пропонуються на вибір, переважно дублюють одна одну або їх кількість недостатньо велика;
- здобувачі фахової передвищої освіти не достатньо інформуються про зміст дисциплін.

1.10. Вибіркові освітні компоненти професійної та практичної підготовки надають можливість здійснення поглибленої підготовки за спеціальностями, що визначають характер майбутньої діяльності; сприяють академічній мобільності здобувачів освіти та формуванню їх індивідуальної освітньої траєкторії, ефективного використання можливостей Коледжу, врахування вимог національного та регіонального ринків праці тощо.

1.11. Процедура вільного вибору освітніх компонентів здобувачами фахової передвищої освіти передбачає вибір окремих дисциплін з Каталогу на відповідний навчальний рік, семестр.

1.12. Каталог вибіркових освітніх компонентів має забезпечувати реальну можливість здобувачам освіти для вибору та не може складатися лише з переліку дисциплін, які забезпечують необхідний мінімум обсягу вибіркових освітніх компонентів.

1.13. Перелік освітніх компонентів, що пропонуються здобувачам освіти, має передбачати можливість вибору. Наприклад: якщо обсяг ОПІ становить 120 кредитів ЄКТС, здобувач освіти має обрати із запропонованого переліку освітніх компонентів 4 дисципліни (12 кредитів ЄКТС) за умови, що обсяг однієї становить не менше 3 кредитів ЄКТС.

1.14. В освітньо-професійній програмі не вказують назву освітніх компонентів за вибором здобувача освіти, при цьому встановлюють кредити ЄКТС та визначають форми підсумкового контролю.

1.15. У навчальному плані відображають обов'язкову кількість вибіркових освітніх компонентів, їх обсяг у кредитах ЄКТС та годинах, види навчальних занять, з розподілом навчального навантаження за семестрами, у яких їх вивчають, форми підсумкового контролю тощо. У графі «Разом за вибором здобувача освіти» зазначають загальний обсяг кредитів ЄКТС, який він обирає, а не обсяг усіх вибіркових компонентів каталогу.

1.16. Голови циклових комісій, що пропонують освітні компоненти за вибором, забезпечують підготовку навчальних програм та робочих навчальних програм з дисциплін, методичних та організаційних матеріалів, необхідних для вивчення вибіркових освітніх компонентів

2. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ

2.1. Циклові комісії обговорюють на черговому засіданні до грудня поточного навчального року та затверджують протокольні і подають до навчальної частини (завідуючому відділенню) запропонований Каталог освітніх компонентів, які пропонуються для вільного вибору здобувачами освіти на наступний навчальний рік, короткі анотації до них.

2.2. Коледж залишає за собою право рекомендувати студенту нові освітні компоненти, які містять результати наукових досліджень педагогічних та/ або науково-педагогічних працівників, формують у студентів додаткові компетентності що підвищують їх конкурентоспроможність на ринку праці.

2.3. Каталог вибірових освітніх компонентів затверджується на Педагогічній раді коледжу та вводиться в дію наказом директора.

2.4. Дисципліни вільного вибору здобувачів освіти представлені у навчальному плані відповідної спеціальності переліком освітніх компонентів вільного вибору, що включає в себе як освітні компоненти відповідної випускової циклової комісії, так і інших комісій, що є однаковими за обсягом кредитів та формою контролю. Кількість та обсяг дисциплін вільного вибору студента для конкретного семестру вказана в навчальному плані.

2.5. Процедури вибору дисциплін здобувачами освіти мають бути зрозумілими та організованими у зручний для студентів спосіб. Ці процедури, як правило, мають включати наступні етапи:

1. Інформування студентів про зміст дисциплін, що виносяться на вибір;
2. Безпосередній запис на дисципліни (анкетування або заява студента)
3. Етап корекції з метою виконання умов щодо мінімальної кількості студентів, які можуть бути записані на певну дисципліну;
4. Етап корекції, пов'язаний із збігами у розкладі.

2.6. Процедура інформування здобувачів фахової передвищої освіти про освітні компоненти, що пропонуються їм на вибір, реалізується в другому семестрі поточного навчального року шляхом проведення зустрічей з головами циклових комісій, керівниками ОПП, завідувачами відділень. До відома студентів доводять перелік освітніх компонентів вільного вибору, викладання яких вони забезпечують, їхніх анотацій розміщених на офіційному сайті Коледжу. Здобувачі освіти здійснюють вибір компонентів, заповнюючи електронну форму або подаючи заяву.

2.7. Графік робочих зустрічей голів циклових комісій, керівників ОПП, педагогічних та/ або науково-педагогічних працівників узгоджується з заступником директора з навчальної роботи. Проведення зустрічей, розміщення інформації на офіційному вебсайті та додаткових ресурсах, сприяють здобувачам освіти в одержанні в повному обсязі інформації про освітні компоненти вільного вибору. Для отримання більш детальної інформації здобувачі освіти мають право ознайомитись з анотаціями освітніх компонентів вільного вибору.

2.8. Із запропонованого Каталогу освітніх компонентів вільного вибору здобувачі освіти самостійно обирають дисципліни для включення їх до індивідуального навчального плану.

2.9. Студент, який з поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо), не визначився з освітніми компонентами вільного вибору, має право визначитися протягом першого робочого тижня після того, як він з'явився на навчання.

2.10. Студент, який не визначився з переліком освітніх компонентів вільного вибору та не подав заповнену заяву у визначені терміни, буде записаний на вивчення тих дисциплін, які вважаються необхідними для оптимізації кількісного складу академічних груп.

2.11. З метою уникнення формування малокомплектних академічних груп для вивчення окремої освітньої компоненти вільного вибору, передбачити створення академічних груп не менше 60 % загальної кількості здобувачів освіти академічної групи.

2.12. Якщо на блок дисциплін не записалася мінімально необхідна кількість студентів, завідувач відділення доводить до відома студента про перелік дисциплін, які вважаються не обраними, і студент може обрати ту дисципліну, де є або може з'явитися достатня кількість

студентів, або дисципліну вільного вибору іншої спеціальності. Також в даному разі здобувачам освіти надається право реалізації вивчення додаткових освітніх компонентів за вибором, шляхом передбаченим законодавством про додаткові освітні платні послуги згідно з постановою Кабінету Міністрів від 27.08.2010 № 796 (зі змінами).

2.13. Вибір освітніх компонентів здобувачами освіти здійснюється шляхом заповнення анкети на офіційному вебсайті коледжу або подачі письмової заяви на ім'я завідувача відділення до 15 травня поточного навчального року (Додаток 1). Заява зберігається у навчальній частині протягом усього терміну навчання.

2.14. На підставі поданих заяв до 01 червня завідувач відділення формує Подання на ім'я директора щодо розподілу академічних груп за обраними освітніми компонентами.

2.15. Після остаточного формування складу академічних груп з вивчення освітніх компонентів вільного вибору, інформація про вибіркові освітні компоненти вноситься до індивідуального навчального плану.

2.16. Обрані освітні компоненти вносяться до робочих навчальних планів спеціальностей, навчального навантаження конкретного викладача на навчальний рік та розкладу занять.

2.17. Розклад занять формується навчальною частиною Коледжу з урахуванням необхідності забезпечення прав здобувачів освіти на вивчення освітніх компонентів вільного вибору в час, що не співпадає з основним розкладом занять здобувача освіти за спеціальністю.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

3.1. Викладання вибіркового освітніх компонентів здійснюють педагогічні та / або науково-педагогічні працівники циклових комісій Коледжу за умови наявності відповідного кадрового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності циклової комісії оперативно задовольнити потреби здобувачів фахової передвищої освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраною спеціальністю.

3.2. Зміст конкретної вибіркової освітньої компоненти визначає її робоча програма.

3.3. За зміст та реалізацію вибіркового освітніх компонентів в освітньому процесі Коледжу несе відповідальність викладач, голова циклової комісії та голова робочої проектної групи освітньо-професійної програми.

3.4. Циклові комісії, які забезпечують викладання освітніх компонентів вільного вибору, за необхідності протягом першого семестру кожного навчального року вносять зміни до їх переліку. Пропозиції щодо внесення змін до переліку освітніх компонентів вільного вибору на кожен наступний навчальний рік розглядаються та затверджуються на засіданнях циклових комісій Коледжу.

4. ПРОЦЕДУРА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ КРЕДИТІВ

4.1. У разі поновлення, переведення студента перезарахування освітніх компонентів вільного вибору проводиться завідувачем відділення на підставі академічної довідки, наданої здобувачем освіти в установленому порядку.

4.2. Перезарахування кредитів здійснюється за рахунок фактично вивчених дисциплін певного циклу за умови однакової (або більшої) кількості кредитів.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Це Положення розглядається і затверджується Педагогічною радою Коледжу та вводиться в дію наказом директора.

5.2. Зміни та доповнення до цього Положення розглядаються і затверджуються Педагогічною радою Коледжу за поданням завідувача відділення та вводяться в дію наказом директора.

5.3. Це Положення набуває чинності з дня введення його в дію наказом директора Коледжу

ЗРАЗОК

заяви здобувача фахової передвищої освіти на включення до індивідуального плану освітніх компонентів вільного вибору

Завідувачу відділення

ВСП «Професійно-педагогічний фаховий
коледж Глухівського НПУ ім.О.Довженка»
ПІБ _____

студента _____ курсу, _____ групи
спеціальності _____
ПІБ _____

ЗАЯВА

На підставі п.17ст.54 Закону України «Про фахову передвищу освіту» та у відповідності до освітньо-професійної програми _____
обираю наступні освітні компоненти вільного вибору та прошу їх включити до мого індивідуального навчального плану на 20___/20___ навчальний рік:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

_____
(дата)

_____
(підпис)

АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНІ ОСВІТНІ ТРАЄКТОРІЇ

У ВСП «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського НПУ ім. О. Довженка» організація індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти здійснюється як інтегрована система, що забезпечує персоналізацію освітнього процесу та реалізацію студентоцентрованого підходу.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії здійснюється через комплекс процедур, що регламентують порядок планування, організації та реалізації навчального процесу з урахуванням освітніх потреб, академічних інтересів та професійних цілей здобувача. Виконання процедур забезпечує здобувачу можливість побудови індивідуального освітнього маршруту та досягнення визначених результатів навчання.

Механізм реалізації індивідуальної освітньої траєкторії становить сукупність організаційних, інформаційних, педагогічних та контрольних заходів, що забезпечують координацію процедур та можливість здобувача планувати та реалізовувати освітній маршрут відповідно до освітніх, професійних та академічних цілей. Метою механізму є забезпечення функціонування системи індивідуальної освітньої траєкторії, що створює умови для персоналізації освітнього процесу та побудови траєкторії відповідно до освітніх і професійних потреб здобувача та реалізує принципи студентоцентрованого підходу.

ПРОЦЕДУРИ ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНІ ОСВІТНІ ТРАЄКТОРІЇ

До процедур формування індивідуальної освітньої траєкторії належать:

- Вибір освітніх компонентів — здобувачі освіти самостійно обирають дисципліни через вільний доступ на офіційно веб-сайті з Каталогу вибіркових компонентів відповідно до освітніх потреб та професійних пріоритетів.
- Оформлення індивідуального навчального плану — навчальний план фіксує індивідуальні цілі, послідовність вивчення дисциплін та форми контролю, узгоджується з куратором та відповідними викладачами.
- Визначення тем курсових робіт — здобувачі самостійно обирають тематику курсових робіт відповідно до академічних інтересів і професійних напрямів підготовки.
- Вибір бази проходження практик — здобувачі визначають організацію або установу для проходження практики з урахуванням власних навчальних та професійних цілей.
- Участь у наукових, освітньо-розвивальних, волонтерських та громадських ініціативах — передбачає самостійний вибір здобувачем участі у конференціях, семінарах,

освітніх і громадських проектах та волонтерських активностях, що забезпечує набуття професійних, комунікативних, соціальних та науково-дослідних компетентностей, а також досягнення визначених результатів навчання

- Визнання результатів неформальної та інформальної освіти — передбачає самостійний вибір здобувачем онлайн-курсів, тренінгів, майстер-класів та інших освітніх активностей, результати яких пред'являються у вигляді документально підтверджених матеріалів. Визнання здійснюється відповідно до встановленого порядку та за результатами перевірки засвідчує набуття загальних та фахових компетентностей і досягнення результатів навчання, передбачених ОПП.

- Діяльність у студентському самоврядуванні — передбачає самостійне включення здобувача в організаційну та управлінську роботу студентського колективу, що забезпечує формування комунікативних, організаційних і соціальних компетентностей, а також набуття практичних умінь, передбачених ОПП.

ОСНОВНІ СКЛАДОВІ МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ

1. Планування навчальної діяльності
  - На початку навчання або нового семестру студент самостійно планує освітній маршрут, обирає дисципліни, теми курсових робіт та бази проходження практик.
  - Планування здійснюється з урахуванням освітніх цілей, професійних намірів та рекомендацій класного керівника.
2. Підтримка та консультації
  - Класний керівник та викладачі надають консультації щодо вибору дисциплін, тем курсових робіт, баз практик та участі у наукових, волонтерських, громадських і освітньо-розвивальних проектах.
  - Забезпечується регулярний зворотний зв'язок і можливість коригування навчального плану у разі зміни інтересів або освітніх потреб студента.
3. Інформаційне забезпечення
  - На сайті коледжу доступний Каталог вибіркового дисциплін із анотаціями та інформацією про бази практик, зміст дисциплін, очікувані результати навчання та форми оцінювання.
  - Студент отримує повну інформацію для усвідомленого вибору освітніх компонентів.
4. Моніторинг прогресу та результатів

- Викладачі та класний керівник здійснюють контроль за виконанням навчальних активностей, досягненням навчальних результатів та професійних компетентностей.

- Моніторинг дозволяє своєчасно надавати підтримку та коригувати навчальний план відповідно до освітніх потреб студента.

5. Врахування неформальної та інформальної освіти

- Студент самостійно обирає онлайн-курси, тренінги, майстер-класи та участь у проєктах, результати яких подаються у вигляді документально підтверджених матеріалів.

- Визнання здійснюється відповідно до встановленого порядку та засвідчує набуття компетентностей і досягнення результатів навчання, визначених ОПП.

6. Автономія та свобода вибору

- Механізм гарантує студенту можливість самостійно формувати освітній маршрут, включаючи вибір дисциплін, тем курсових робіт, баз практик, участь у додаткових активностях та зарахування результатів неформальної освіти.

- Процедури є прозорими, обсяг вибіркового компонентів відповідає законодавству, дисципліни різноманітні та не дублюють одна одну, а студент отримує повну інформацію про зміст і результати навчання.